

10.3. Шартнома шартларини бир томонлама рад этиш ва бир томонлама ўзгартиришга йўл қўйилмайди, конунда белгиланган ҳолатлар бундан мустасно.

XI. ФОРС-МАЖОР ҲОЛАТЛАР

11.1. Томонлар:

а) табиий оғатлар;

б) магистрал газ қувурларида ва газ тармокларида, газни қайта ишлаш корхоналари ва газ қазибичариш жойларида кутилмаган авария вазиятлари юзага келганда, шунингдек енгиб бўлмас кучлар туфайли содир бўлган табиий оғатлар, хусусан, сел, ёмғир, сув тошкани, ёнғин чикиши, ер кимирлаши, вирус тарқалиши ва пандемия даврида ҳамда Ҳукумат қарорига асосан тарафлар шартнома бўйича ўз мажбуриятлари бажариш имкони бўлмай қолганда жавобгарликка жалб этилмасдан, газ етказиб беришни тўхтатиш, кискартиши ёки муносабтларни тўхтатиш ҳукукига эга бўладилар.

11.2. Форс-мажор ҳолатлар юзага келган тақдирида, тарафлар ҳар кандай алоқа воситаси ёрдамида бир-бирини ҳабардор килиши керак.

11.3. Агар, кўрсатилган ҳолатлар 90 кундан ортиқ кун мобайнида сакланиб турса, томонлар музокаралар йўли билан шартномани келгусида бажариш тўғрисидаги қарор қабул киласидилар.

XII. ШАРТНОМАНИНГ АМАЛ ҚИЛИШИ

12.1. Ушбу шартномага ўзгартириш ва қўшимчалар ёзма равиша расмийлаштирилиши ҳамда тарафлар томонидан имзоланиши керак.

12.2. Бюджет ташкилотлари учуншартнома Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 28 февралидаги ПҚ-594-сон қарорига асосан Ғазначилик бўлимни томонидан мажбурий тартибида рўйхатдан ўтказилган кундан бошлаб кучга киради.

12.3. Шартнома 2022 йил 31 декабргача бўлган муддатга тузилган. Шартноманинг муддати тугаганидан кейин, агар томонлардан бири шартномани бекор килиш тўғрисидаталаб билан мурожаат килмаган бўлса, шартнома кейинги йилга узайтирилган ҳисобланади.

Бюджет ташкилотлари учун шартнома бир йилга тузилади, шартноманинг муддати тугаганидан кейин, агар томонлардан бири шартномани бекор килиш тўғрисидаталаб билан мурожаат килмаган бўлса, шартнома кейинги йилга узайтирилган ҳисобланади. Бюджетдан маблағ олувчилар ҳар йили “ ” йил 31 декабр санасига” амал килишари лозим.

12.4. Томонларнинг ушбу шартнома бўйича даъволари даъво қабул килинган кундан бошлаб 30 кун мобайнида кўриб чиқлади.

XIII. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

13.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 18 июндаги “Табиий газ ва электр энергиясини сотиш механизмини такомиллаштириш бўйича қўшимча чоратадирилар тўғрисида”ги №6010-сон Фармони қабул килиниши муносабати билан Табиий газни ултуржи истеъмолчиликага етказиб бериш жараёнида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросининг (БЮРО) барча ваколатлари 2020 йилнинг 1-августига кадар амалда бўлади.

13.2. Ушбу шартнома томонларнинг ҳар бири учун икки нусхада тузилган, иккала нусхасихам бир хил юридик кучга эга.

г) истеъмолчи томонидан шартнома талабларига амал қилинмаганида;
д) мазкуршартноманинг 2.5. ва 6.1.бандларида кўрсатилганхолларда.

8.2. Етказиб берувчи томонидан шартнома маъжбуриятларининг бажармаслиги патижасида Истеъмолчига моддий зарар етказилганида, Етказиб берувчининг мансабдор шахсига иисбатан базавий хисоблаш микдорининг ўи баробаридан ўи беш баравари микдорида жарима кўлланади.

8.3. Шартномада кўрсатилган ҳажмдан кам ҳажмда газ етказиб берилган тақдирда, Етказиб берувчига иисбатан Ўзбекистон Республикасининг “Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-хукукий базаси тўғрисида”ти Конуни асосида жарима санкциялари кўлланилади, куйидаги ҳолатлар бундан мустасно:

- а) форс-маъкор ҳолатлар;
- б) магистрал газ кувурларида ва газ тармокларида авария ҳолатлари юз берганида;
- в) киш даврида вактича газ етказиб бериш чесланганида (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2008 йил 24 декабрдаги 277-сон карорлари, шунингдек, Қоракалпогистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятларва Топкент шаҳри ҳокимликлари карорлари билан тасдиқланган газ етказиб бериш тармогидан узib кўйилмайдиган объектлар рўйхатига киритилган корхоналардан ташқари);
- г) шартномаасосида Истеъмолчи төмонидан ўз зиммасига олинган маъжбуриятлар бажарилмаганда.

8.4. Етказиб берилган табиий газнинг сифати шартнома ёки норматив ҳужжатларталабларига мос келмаганда, Истеъмолчи газ кабул килиш ёки унинг учун ҳак тўлашни рад этганда Етказиб берувчидан етказиб берилган сифати зарур даражада бўлмаган газ ҳажми қийматининг 20 фоизи микдорида жарима тўлашини талаб килиш хукукига эга. Агар, газ қиймати тўланган бўлса, Истеъмолчи Етказиб берувчидан белгиланган тартибда тўланган суммани қайташини талаб килиш хукукига эга.

8.5. Етказиб берувчи томонидан шартномада кўрсатилган ҳажмлардан кам газ етказиб берилганда, Етказиб берувчи Истеъмолчига муддати ўтган ҳар бир кун учун маъжбуриятларининг бажарилмаган суммасининг 0,5 фоизи микдорида, бирор етказиб берилмаган газ қийматининг 50 фоизидан ошмайдиган микдорда пени тўлайди.

8.6. Шартномада кўрсатиб ўтилган муддатларда етказиб берилган газ ҳаки ўз вактида тўланмаган тақдирда, Истеъмолчи муддати ўтган ҳар бир кун учун муддати ўтгантўлов суммасининг 0,4 фоизи микдорида, бирор муддати ўтган тўлов суммасининг 50 фоизидан ошмайдиган микдорда пени тўлайди.

IX. КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ ТАЛАБЛАР

9.1. Ушбу шартноманинг ҳар бир тарафлари бир-бирига иисбатан амалдаги коррупцияга карши кураш талаблари, шу жумладан, бу билан чекланиб қолмасдан, барча амалдаги конун ва қоидаларга оид шартларни ва талабларни тадбиқ этилишини ифодалайди ва кафолатлайди.

9.2. “Истеъмолчи” “Етказиб берувчи”га мазкур шартнома доирасида куйидагиларни кафолатлайди ва куйидаги маъжбуриятларни ҳам ўз зиммасига олади: Шартноманинг амал килиш муддати давомида у (шунингдек, унинг ходимлари, директорлари, агентлари ва бошқа вакиллари), истеъмолчи манфаатлари учун агент ёки вакил сифатида харакат килиб, “Етказиб берувчи”нинг коррупцияга карши амалдаги талабларига ва Ўзбекистон Республикасининг барча конун ва қоидаларига катъий риоя қиласди.

X. НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ ТАРТИБИ

10.1. Келишмовчиликлар ва низоли масалалар юзага келган тақдирда томонлар кондага кўра, уларни судгача ҳал этиш чораларини кўрадилар.

10.2. Келишмовчиликлар ва низоли масалаларни ҳал этиш учун тарафлар белгиланган тартибда жавобгар жойлашган жойдаги тегишилсусудга мурожаат килишига ҳаклидир.

- газ тармоқларида ёки газдан фойдаланиш ускунасида вужудга келгандай газ сизиб чиқиши холаты хакида газ таъминоти ташкилоти диспетчерлик хизматларини зудлик билан хабардор килиш;

- ўзининг газ тармоқлари дахлсизлигини таъминлаш ва эҳтимоли бўлган руҳсатсиз уланишларни аниқлаши мақсадида уларни ва улардаги ускуналарни мунтазам равишда кўздан кечириб чиқиши;

- газ таъминоти ташкилотлари газ тармоқларига сертификатланмаган, газлаштириш лойихасига (ЛТХ) мувофик бўлмаган газдан фойдаланиш ускунасининг уланишига йўл кўймаслик;

- газ етказиб берувчи вакиллари ва “Ўзнефтгазспекция” ходимларининг (тегишли гувоҳнома кўрсатилган тақдирда) табии газни истеъмол килишини хисобга олиш приборларини ва/ёки газдан фойдаланиш ускунасини куннинг исталган вақтида эркин кўздан кечиришини таъминлаш;

- газдан фойдаланиш ускунасидаги носозликларни (бундай турдаги ишларни бажариш хукукига эга бўлган ихтинослаштирилган бригадалар ёки ходим ёрдамида) бартараф этиш;

- табии газ истеъмолини хисобга олиш приборлари кўрсаткичларини ўзгартириш мақсадида уларнинг ишлашига тўқсингич килувчи ҳаракатларни амалга оширмаслик, уларнинг касддан бузилишига йўл кўймаслик ва ўрнатилган тамғаларнинг бутунлигини таъминлаш;

- табии газ истеъмолини хисобга олиш приборлари ишидаги носозлик аниқланган тақдирда, газ таъминоти ташкилотини ўзи учун қулай шаклда дархол хабардор килиши.

-Газ тармоғи бўуниши чегарасида табии газ сарфи бўйича маълумотларни масофадан олиш имкониятини берувчи газ истеъмолини хисобга олиш ва назорат қилишининг автоматлаштирилган (ТГХНАТ-АСКУГ) тизимига уланган хисоблаш приборлари Истеъмолчи томонидан ўрнатиш.

7.4. Истеъмолчи Етказиб берувчидан кўйидагиларни талаб килиш хукукига эга:

- етказиб берилган табии газнинг аниқланган ҳажмига ва бошқа параметрларга норози бўлган тақдирда, Етказиб берувчининг табии газни истеъмолини хисобга олиш приборлари ишлашининг ишончлилигини текшириш учун комиссия ташкил этиш;

- табии газнинг стандартлаштириш бўйича норматив хужжатларда кўзда тутилган сифатда ва етказиб бериш режимига риоя килган ҳолда узатилиши;

- табии газни етказиб бериш шартномаси бекор килинганда, фойдаланилмаган газ ҳажми учун тўланган суммани кайтарishi;

- табии газни етказиб бериш шартномасини қонун хужжатларига мувофик бир томонлама бекор қилиши;

- табии газни етказиб бериш тўхтатилганда, зарарни коплашни талаб килиш (шартноманинг 2.5. ва 6.1. бандлари бундан мустасно);

- газ етказиб беришни вактинча тўхтатишни.

Истеъмолчи конунчилик хужжатларида белгиланган бошқа хукукларга эга бўлиши мумкин.

VIII. ТАРАФЛАРНИНГ МОДДИЙ ЖАВОБГАРЛИГИ

8.1. Етказиб берувчи Истеъмолчига газ етказиб бериш шартномасига асосан газ етказиб берилмаган ёки тўлиқ етказиб берилмаганлиги оқибатида етказилган моддий зарар ва бой берилган фойданни белгиланган тартибда коплади.

Етказиб берувчи газни етказиб бермaganlik ёки тўлиқ етказиб бермаганлик учун кўйидаги ҳолларда жавобгар хисобланмайди:

а) Истеъмолчи томонидан газ таъминоти тармоқларига кўшимча газдан фойдаланиш ускунасини руҳсатсиз улаш холати аниқланганда;

б) фойдаланилган газ учун тўлов амалга оширилмаганда;

в) қонун хужжатларida назарда тутилган холатларда.

- газ хисоблаш ускуналаридан олинган архив маълумотларни, электрон маълумотларнинг барча параметрларини камида уч йил мобайнида ўзида сақланишини таъминлаш;

- шартноманинг 3.17. ва 4.18.-бандларига кўрсатилган ҳолатлар содир этилганинги ва ушбу ҳолатларни бартараф этилгунинг қадар табий газ таъминотини кўшимишча огохлантиришларсиз тармокдан ўчириш;

- табий газнинг рухсатсиз истеъмол қилинганинги, газ тармоклари моддий бойликларининг талон-тарож қилинганинги тўғрисида хукукни муҳофаза қилиш органларини хабардор қилиш;

- Истеъмолчига газ етказиб бериш шартномасида келишилган шартлар асосида газни етказиб бериш;

- конунда назарда тутилган тартибда монополияга карши давлат органининг тақдимомасига асоссан шартномага ўзgartиришлар киритиш;

- Етказиб берувчи ва ваколатли давлат органларининг мажбурий кўрсатмаларини бажариш;

- техник хизмат кўрсатиш шартномаларига мувофиқ истеъмолчиларнинг ички газ тармоклари, газдан фойдаланувчи ускуналарини техник тафтишдан ўтказиш ва уларга профилактика хизмат кўрсатиш:

- табий газ сизиб чишида — дархол;

- овкат тайёрлаш учун мўлжалланган газдан фойдаланиш ускуналарининг носозлигига — бир кун давомида;

- иситиш мавсумида иситиш учун мўлжалланган газдан фойдаланиш ускуналарининг носозлигига — бир кун давомида;

- иссик сув ва иситиш учун мўлжалланган газдан фойдаланиш ускуналарининг носозлигига (иситиш мавсумидан ташкари вактда) — икки кун давомида;

- Газдан фойдаланиш ускуналарини 5 сутка муддат ичida алмаштириш;

Етказиб берувчи конунчиликка мувофиқ бошқа мажбуриятларга ҳам эга бўлиши мумкин.

7.2. Етказиб берувчи ўзи газни таъминоти тармоқларига хукукларга эга:

- техник заруратга кўра, Истеъмолчини белгиланган тартибда хабардор килган ҳолда, табий газни етказиб бериши кискартириш ёки тўхтатиш;

- газ таъминоти тармоқларига рухсатсиз уланиш ҳолатлари аникланганда уларни белгиланган тартибда газ тармогидан узib кўйиш;

- Истеъмолчилардан табий газдан фойдаланиш коидалари ва газни етказиб бериш шартномаси талабларига риоя этишини талааб қилиш;

- табий газни етказиб бериш шартномасини ижро килишдан конун хужжатларига мувофиқ бир томонлама воз кечиш;

- газ тармоқларида авариянинг олдини олиш ёки бартараф этиш юзасидан кечикириб бўлмайдиган чораларни кўриш зарурати юзага келгандা, Истеъмолчи билан келишмасдан ва уни огохлантирмасдан ҳамда зудлик билан хабардор килган ҳолда, табий газни етказиб бериши тўхтатиш ёки чеклаш;

- ушбу шартномада назарда тутилган ҳолатларда, аникланган коидабузарликлар бартараф этилгунинг қадар аввалдан огохлантирмаган ҳолда газ етказиб бериши тўхтатиш.

- табий газ етказиб бериш шартномасини бир томонлама бекор қилиш.

7.3. Истеъмолчи кўйидагиларга мажбур:

- хисобот ойида табий газ етказиб бериш ва кабул қилиш далолатномасини ва хисоб-варақасини расмийлаштириш учун ҳар ойнинг 5-санасигача Етказиб берувчига электрон газ хисобдонини архив маълумотлари (распечатка) ёки газни хисобга олиш приборларининг кўрсаткичларини тақдим этиши.

- газдан оқилона ва тежамкорлик билан фойдаланиш;

- газ хўжалиги газ кувурлари ва ускуналарини техникижатдан соз ҳолатда саклаш;

V. ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАР ВА ГАЗДАН НОҚОНУНИЙ ФОЙДАЛАНИШ УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

5.1. Газдан фойдаланишда Истеъмолчи томонидан мазкур шартноманинг 3.17. ва 4.18.-бандда кўрсатиб ўтилган ҳуқуқбузарликларга йўл кўйилиши, Етказиб берувчи ва Истеъмолчи вакиллари томонидан имзоланадиган ва икки нусхада тузиладиган далолатномаси билан расмийлаштирилади.

5.2. Ушбу шартноманинг 5.1-бандига асосан расмийлаштирилган далолатномага мувофик Истеъмолчидан, фойдаланган газ ҳажми киймати (амалдаги тарифлар бўйича) ундириб олинади.

5.3. Бунда мазкур шартноманинг 5.2-бандидаги кўрсатилган ҳолатларда газ ҳажми кийматининг ундирилиши Истеъмолчини қонунчиликда белгиланган жавобгарликтан озод кilmайди.

VI. ТАРМОҚДАН УЗИБ ҚЎЙИШ ВА ҚАЙТА УЛANIШ ТАРТИБИ

6.1. Истеъмолчидаги ҳолатларнинг мавжудлиги ҳамда ушбу ҳолатларнинг бартараф этилгунита қадар газ тармоқларидан узib қўйилади:

- шартномавий мажбуриятлар бажарилмаганда;
 - Етказиб берувчи вакилларини газдан фойдаланиш ускуналари ва ҳисобга олиш курилмаларинизоратдан ўтказишга йўл қўйилмаганда;
 - фойдаланилган газ учун ҳисоб-китоб ўз вактида амалга оширилмаганлиги натижасида қарздорлик мавжуд бўлганда;
 - шартномада белгиланган буюртмаларга етарли микдорда олдиндан тўловлар амалга оширилмаганда;
 - Етказиб берувчининг ва “Ўзнефтгазинспекция”нинг кўрсатмалари бажарилмаганда;
 - ҳисоблаш приборларига қасдан зарар етказилганда, прибор кўрсаттичларини ўзгартириш мақсадида уларнингишашига тўскинилк килувчи хатти-харакатлар амалга оширилмаганда;
 - газни ҳисобга олиш приборларига ташки таъсири кўрсатишга ҳаракат килиш;
 - Газдан фойдаланиш коидаларига зид равишда газ тармоқларига ноконуний уланиш ёки бошқа коидабузарликлар ёхуд газни талон-тарож килиш ҳолатлари аниқланганди;
- Бунда Етказиб берувчи газ таъминотининг ўчирилиши натижасида етказилган моддий зарар ёки бой берилган фойда учун жавобгарликин ўз зиммасига олмайди.

6.2. Тармоқка қайта уланишида амалдаги қонунчиликка мувофик Истеъмолчидан базавий ҳисоблаш микдорининг ўн бараварини микдорида ҳақ ундирилади. Шартноманинг 13.1.-бандидаги кўрсатилган ҳоллар бундан мустасно.

6.3. Газ истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат килишининг автоматлаштирилган тизим (ТГХНАТ) ларига уланган истеъмолчиларни масофадан қайта улаш учун ҳақ ундирилмайди.

VII. ТАРАФЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ.

7.1. Етказиб берувчи қўйидагиларга мажбур:

- ўзига карашли бўлган газ тармоқларини соз ҳолатда саклаш ва уларни ўз ҳисобидан таъмирилаш-тиклиш;
- ўз газ тармоқларининг техник ҳолатини ва уларда рухсатсиз уланишларни аниглаш учун даврий кўздан кечириш;
- табиий газ етказиб бериш қискарсан ёки тўхтаган тақдирда бу тўғрила Истеъмолчиларни хабардор килиш;

4.12. Ҳисоб-китоб ойида етказиб берилган табиий газ ҳажми Етказиб берувчи вакиллари томонидан табиий газ истеъмолини ҳисобга олиш приборидан кўрсаткичларни ёзиб олиш (ТГҲНАТга уланган, шунингдек, табиий газни истеъмол килишини ҳисобга олиш приборларига эга бўлмаган ва белгилантан меъёрлар бўйича ҳисоб-китоб киладиган истеъмолчилар бундан мустасно) асосида, кейинчалик ёзиб олинган кўрсаткичлар Fossa тизимига киритиш, шунингдек, истеъмолчилар томонидан табиий газ истеъмолини ҳисобга олиш приборлари кўрсаткичларни интерактив хизматлар воситаларидан фойдаланган холдакиритиш орқали аникланади.

4.13. Шартноманинг 4.12-бандига асосан кўрсаткич олинганидан сўнг кейинги ойнинг 5 кунига қадар Етказиб берувчи томонидан ҳисоб-китоб ой учун газ етказиб бериш-қабул қилиш далолатномаси расмийлаштирилади. Расмийлаштирилган газ етказиб бериш-қабул қилиш далолатномасига асосан истеъмолчига электрон ҳисобварак-фактура юборилади.

4.14. Етказиб берувчива Истеъмолчи ўртасидаги ҳисоб-китобларнинг ҳаққонийлигини таъминлаш учун ҳисобот даврида газни етказиб бериш-қабул қилиш далолатномаси Истеъмолчидаги куидаги техник хужжатлар мавжуд бўлганда расмийлаштирилади.

а) газни ҳисоблаш прибори хотирасидан ҳисобот даври учун олинган (кўчирма) архив маълумотлари;

б) Истеъмолчига тақдим этиладиган, Истеъмолчининг бўленини чегарасигача бўлган жойдаги газ тармоклари ва ГТКлардаги технологик йўқотишларнинг ҳажми тўғрисидаги далолаттноманинг мавжудлиги; Бунда Истеъмолчи балансида бўлган газ тармоклари ва ГТКдаги технологик йўқотишлар Истеъмолчи ҳисобига олиб борилади.

4.15. Истеъмолчи ойнинг 7 кунидан кечнингмасдан Етказиб берувчидан ҳисоб-китоб ойи учун газ етказиб бериш ва қабул қилиш далолатномасини қабуз килиб олади, имзолайди ва бир нусхасини Етказиб берувчига жўнатади. Расмийлаштирилган газ етказиб бериш-қабул қилиш далолатномасига асосан электрон ҳисобварак-фактурани қабул килади.

4.16. Табиий газни етказиб бериш-қабул қилиш далолатномасини имзоламаслик ёки уни эътироzlар билан имзолаш Иsteъmolchini kўrsatib ўtilgan tabiij gаз hajmлari учун tўlovlarдан oзод kilmайдi. Uzatilgan ёki қabul kilingan gаз mikdorini aniklanishdan norozib bўlgan tomon dalolatnomada norozilik sabablарини mажburiy aks ettiриш йўли bilan ҳисоб-китob қiliш oйi tугагandan kejin 10-kungacha boшka tomoniga bu tўғrida maъlum kiliб, sўnг dalolatnomaning bir nusxasini Etkazib beruvchi vakiliga takdim kiliадi. Ushbu masalani ўзaro hal etish imkoniyati bўlmaganida, keliшmовчилик sabablari belgilangan tarbiда kўrib chikiлиши kerak.

4.17. Иsteъmolchidan debitor karzlarни undiriш Etkazib beruvchi tomonidan konunda belgilangan tarbiда amalga oширилади.

4.18. Газ узиб юйилганидан сўнг ўзбoshimchалик bilan kaita ulangannda, isteъmol kilingan gаз ҳажми va uning kиймати gаз uziб юйилган kundan boшlab, ulangan gазdan fойdalaniш uskuasiinинг bir sutkada 24 soat ichida tўlik kувват bilan iшlab туриши ҳисобидан aniklanadi.

4.19. Газ учун amallagi tariflar (narxlar) ўзгаргантакдирда, Etkazib beruvchi bu xakidagi axborotni ўn besh kун oлдин oммавий axborot vositalari orkali xabar dor kiliadi. Gаз учун tariflar ўзгарганида, mazkur shartnomasi ўз kучida koladi, isteъmol kilingan gаз учун tўlov esa янги tarif aсосида, у konunda belgilangan tarbiда kuchga kирганидан sўnг amalga oширилади. Bunda isteъmolchi tabiij gазning avans tarikasida tўlanigan hажmi учун tўlov kунидan boшlab kўpi bilan kejingga 1 oй kўshimcha tўlov tўlaшдан oзod kiliнади.

IV. ЕТКАЗИБ БЕРИЛГАН ГАЗ УЧУН ХИСОБ-КИТОБНИ АМАЛГА ОШИРИШI

4.1. Истеъмолчи мазкур шартнома асосида етказиб берилган газ учун тўловни амалга ошириши шарт.

4.2. Газ учун нархлар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигитомонидан амалдаги конунчилликка мувоғик белгиланади.

4.3. Истеъмолчи хисоб-китоб қилиш даври бошланишидан камида 5 кун олдин Етказиб берувчининг хисоб рақамига ушбу шартноманинг 1.4 ва 1.5-бандларида кўрсатилган ойлик газ ҳажми кийматининг 100 фоиз суммасини олдиндан тўлади.

Хисоб-китоб даври бошланишидан камида 5 кун олдин хисоб-китобни 50 фоиз олдиндан ҳак тўлаш асосида амалга ошириш хоҳишини билдирган истеъмолчилар хисоб-китоб амалга ошириладиган даврни кўрсатиб етказиб берилган табиий газ учун 50 фоиз олдиндан ҳак тўлаш асосида хисоб-китоб қилиш тўғрисида Етказиб берувчига билдириги тартибида мурожаат қилишга ҳақидир. Бундай холатларда истеъмолчилар хисоб-китоб даври бошланишидан камида 5 кун олдин газ таъминоти ташкилотининг хисоб рақамига табиий газ етказиб беришга тузилган шартномада кўрсатилган ойлик табиий газ ҳажми киймати суммасининг 50 фоизи микдорида олдиндан ҳак тўлашлари шарт. Амалда истеъмол қилинган табиий газ ҳажми учун якуний хисоб-китоб хисобот ойининг охиригача амалга оширилади.

4.4. Истеъмолчига газ олдиндан тўловсиз етказиб берилмайди.

4.5. Олдиндан тўлов амалга оширилмаган тақдирда, Истеъмолчига газ етказиб берилмайди (стратегик корхоналар ва ижтимоий аҳамиятга эга истеъмолчилар бундан мустасно).

4.6. Истеъмолчи ҳар ойнинг 10 санаасига қадар аввалги ойда истеъмол қилинган газ учун якуний хисоб-китобни амалга ошириши керак.

4.7. Стратегик ва ижтимоий аҳамиятга эга Истеъмолчилар хисоб-китоб қилиш ойн тутагандан кейин 30 кун мобайнида олинган газ учун якуний хисоб-китобни амалга оширадилар.

4.8. Табиий газдан фойдаланишда Истеъмолчининг айби билан табиий газ етказиб беришга шартномада кўрсатилганидан ҳажмдан кам фойдаланилган тақдирда, аванс тарзида тўланган маблағлар қайтарилмайди, кўрсатиб ўтилган маблағлар эса келгусида газдан фойдаланишда хисобга олинади.

4.9. Истеъмолчи томонидан табиий газ етказиб бериш учун тузилган шартномада белгиланганидан кўп ҳажмда ва газ таъминоти ташкилоти билан олдиндан келишилмасдан газ олинган тақдирда, Истеъмолчидан шартномадаги ҳажмлардан ортиқча олинган табиий газ кийматига нисбатан 1,4 коэффициент билан оширилган тўлов ундирилади.

Бунда, белгиланган тартибида хисоблаш приборини алмаштириш, таъмирлаш, хизмат кўрсатиш, текшириш ва созлигини мониторинг қилиш учун ечиб олиш, шунингдек, Истеъмолчига алоқадор бўлмаган турли хил (электр таъминоти носозлиги, чакмок, киска туташув ва х.к)даги техник носозликлар аниқланганлиги сабабли истеъмол қилинган табиий газ ҳажмини ўрнатилган газ асбоб ускуналарини тўлиқ куввати бўйича хисоб-китоб қилиниши натижасида шартномадаги ҳажмлардан ортиқ ҳажмларни ташкил килган холатлар бундан мустасно.

4.10. Табиий газ учун Истеъмолчининг карзи мавжуд бўлган тақдирда, унинг аванс тўлови хисобига ўтказилган маблағлари Истеъмолчини хабардор килган ҳолда карзни қоплашга йўналтирилади ва аванс тўлови сифатида хисобга олинмайди.

4.11. Шартномада кўрсатиб ўтилган муддатларда етказиб берилган газ киймати ўз вактида тўланмаганда, Истеъмолчи муддати ўтган ҳар бир кун учун муддати ўтган тўлов суммасининг 0,4 фоизи микдорида, лекин муддати ўтган тўлов суммасининг 50фоизидан ошмайдиган микдорда пения тўлади.